

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

-

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

-

3. Yhdyskuntajätteet

-

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

-

6. Biohajoavat jätteet

-

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

-

8. Rakentamisen jäte

-

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen SOVA-lain mukainen lausunto Valtakunnallisen jätesuunnitelman vaikutusten arvioinnista

Viranomaisen tulee selvittää laatimansa suunnitelman tai ohjelman todennäköiset merkittävät ympäristövaikutukset, jos suunnitelma tai ohjelma luo puitteet hankkeiden lupa- ja hyväksymispäätöksille ja jos suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia (SOVA-laki 3 § ja 4 §).

Valtakunnallisen jätesuunnitelman laatimisen yhteydessä on kappaleen 6 mukaan laadittu SOVA-lain mukainen vaikutusten arviointi. Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa sivulla 43 viitataan kuitenkin 28.11.2017 päivättyyn vaikutusten arviointiin, jossa puolestaan todetaan, että Valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan ei lainsäädännön nojalla sovelleta SOVA-lakia, jonka vuoksi vaikutusten arviointi on tehty soveltaen SOVA-lakia soveltuvin osin. Valtakunnallisen jätesuunnitelman päivityksen vaikutusten arvioinnissa jää epäselväksi onko sen laadinnassa sovellettu SOVA-lakia?

Vaikutusten arvioinnin toteuttaminen

Kuvaus päivitetyn valtakunnallisen jätesuunnitelman vaikutusten arvioinnista on varsin yleisluonteinen. Vaikutusten arvioinnissa on kuitenkin tuotu esille jätesuunnitelman päivityksen lähtökohdat, päivityksen tavoitteet ja visio sekä osallistumisen toteuttaminen päivityksen aikana.

Vaikutusten arvioinnin on todettu kytkeytyneen osaksi jätesuunnitteluprosessia ja vaiheita, joissa tehtiin ratkaisuja tavoitteiden ja toimenpiteiden valinnasta. Jätesuunnitelman päivitettyjä visioita ja tavoitteita lukiessa on todettavissa, että vaikutusten arviointi on vaikuttanut todetulla tavoilla itse jätesuunnitelmaan.

Valtakunnallisen jätesuunnitelman kappaleeseen 6 on kirjattu tärkeimpiä tunnistettuja jätesuunnitelman tavoitteiden vaikutuksia. Kirjatut vaikutukset ovat varsin yleisellä tasolla, mikä on sinänsä ymmärrettävää jätesuunnitelman laajuudesta ja yleisluonteisuudesta johtuen. Vaikutusten arvioinnissa olisi kuitenkin ollut hyvä tuoda esille laajemmin niitä epävarmuuksia, joita suunnitelman tavoitteiden toteutumiseen liittyy. Keskeiset vaikutukset painopisteittäin osiossa on esitetty pelkästään tavoitteiden positiivisia vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnista lukija kuitenkin odottaa saavansa pikemmin realistisen kuin optimistisen kuvan jätesuunnitelman toteutumisen vaikutuksista.

Vaikutusten arviointiin liittyy olennaisesti jätesuunnitelman tavoitteiden ja vaikutusten seuranta. Minkään viranomaisen suunnitelman tai ohjelman laadinta ei ole järkevää ilman toteuttamiskelpoisen seurantaohjelman laadintaa. Jätesuunnitelman toteutumisen seurantaä esitetään pääosin toteutettavan määrällisin ja laadullisin indikaattorein, määrävälejin ja viranomaisilla olemassa olevilla seurantajärjestelmillä. Jätesuunnitelman seurantasuunnitelma on hyvin laadittu ja seurattavat indikaattorit vaikuttavat valitun siten, että ne ovat käytännössä seurattavissa.

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - vaikutusten arviointi liite

Päivitetyn valtakunnallisen jätesuunnitelman liitteenä on taulukko vaikutusten arvioinnissa tunnistettuja vaikutuksia. Vaikutukset todennäköisesti ovat merkittäviä vaikutuksia, mutta vaikutusten merkittävydestä ei ole mainintaa tai arviota.

Vaikutusten arviointia koskeva liite vaikuttaa kaiken kaikkiaan olevan jotenkin keskeneräinen ja irrallinen suhteessa valtakunnallisen jätesuunnitelman päivitykseen ja sen kappaleessa 6 esitettyyn sanalliseen vaikutusten arviointiin.

Jätesuunnitelman kappaleeseen 6 ja liitteeseen kirjatut tunnistetut vaikutukset ovat kaikki sinänsä relevantteja. Kuitenkin myös liitteessä on sama ongelma kuin kappaleessa 6. Jätesuunnitelman yhteydessä on tunnistettu vain positiivisia vaikutuksia, joita jätesuunnitelman toteutumisella on. Tunnistamatta on jäänyt myös liitteessä ne epävarmuudet, jotka jätesuunnitelman toteutumiseen liittyy ja ne vaikutukset, joita aiheutuu, jos jätesuunnitelma ei toteudu.

Valtakunnallisen jätesuunnitelman keskeisin visio vuoteen 2030 todetaan olevan "Materiaalitehokas tuotanto ja kulutus säästävät luonnonvaroja sekä hillitsevät ilmastonmuutosta". Valtakunnallisen jätesuunnitelman luoma odotusarvo onkin tällöin se, että sillä tavoitellaan vaikutuksia tuohon ensisijaiseen visioon eli luonnonvarojen riittävyyteen. Tämän johdosta jätesuunnitelman päivityksen vaikutuksia kuvaavassa liitteessä esitetty kysymys "Onko suunnitelmalla vaikutuksia luonnonvarojen riittävyyteen" tuntuu ristiriitaiselta ja hämmentävältä.

Valtakunnallisen jätesuunnitelman viimeistelyssä ja vaikutusten arvioinnin jatkostyössä olisikin hyvä pohtia, miten kysymykset tulisi esittää, jotta tunnistettaisiin jätesuunnitelman merkittävät vaikutukset. Voisiko kysymystä "onko suunnitelmalla vaikutusta luonnonvarojen riittävyyteen? " muuttaa esimerkiksi muotoon "Mitä merkittäviä vaikutuksia jätesuunnitelmalla tunnistetaan olevan luonnonvarojen riittävyyteen?" Toisaalta voisiko esittää myös kysymykset: mitä epävarmuuksia jätesuunnitelman tavoitteiden toteutumiseen liittyy tai mitä vaikutuksia todennäköisesti aiheutuu, jos jätesuunnitelman tavoitteet eivät toteudu.

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Lillunen Anu
Varsinais-Suomen ELY

Asikainen Asta
Varsinais-Suomen ELY